

เยาวชนคนรุ่นใหม่กับตลาดแรงงานไทย

เยาวชนคนรุ่นใหม่ (อายุ 15-24 ปี) ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง และนับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโดยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดย 1 ใน 10 ของประชากรไทยเป็นประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และคาดว่าประเทศไทยจะเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 คือ ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นถึง 1 ใน 5 และเป็น “สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด” (Super Aged Society) ภายในปี พ.ศ. 2578 โดยประมาณการว่า จะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยดังกล่าวทำให้ เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะก้าวเข้าสู่วัยทำงานต่อไปต้องแบกรับภาระการเลี้ยงดูผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้นโดยในปี 2578 คนทำงาน 100 คน ต้องทำงานเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ถึง 41 คน หรือคนวัยทำงาน 2 คนต้องดูแลผู้สูงอายุ 1 คน นั่นเอง

จากแนวโน้มดังกล่าวจึงเลี่ยงไม่ได้ที่เยาวชนคนรุ่นใหม่ต้องทำงานมากขึ้นหรือทำงานที่มีมูลค่าหรือผลตอบแทนที่สูงขึ้นเพื่อให้สามารถเลี้ยงดูตัวเองและผู้สูงอายุในสังคมได้ โดยในปัจจุบันจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในไตรมาสที่ 2 ปี 2561 มีกำลังแรงงานรวม 38.48 ล้านคน เป็นผู้มีงานทำ 37.88 ล้านคน และในจำนวนผู้มีงานทำดังกล่าว เป็นกลุ่มเยาวชน จำนวน 3.67 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.68 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ลดลงจากช่วงเดียวกันของ ปีก่อน ร้อยละ 1.19 โดยทำงานในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเพื่อการค้ามากที่สุด ร้อยละ 19.39 รองลงมาคือ อาชีพด้านการจำหน่ายสินค้า และทำงานในภาคการก่อสร้างและการผลิต ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานโดยกรมการจัดหางาน พบว่า ในแต่ละปีมีเยาวชนจะเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยเฉลี่ยประมาณ 4.0 แสนคน พบว่า สถานประกอบการต้องการเยาวชนเข้าไปทำงานปีละประมาณ 1.3 แสนคน (ฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคน (PMANP) กระทรวงแรงงาน) เมื่อพิจารณาความต้องการแรงงานเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) ในพื้นที่ EEC จากผลการศึกษาวิเคราะห์ฐานข้อมูลแรงงานและประมาณการความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน คาดว่าในอีก 10 ปี (2561 – 2570) จะมีความต้องการแรงงานเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับปริญญาตรี โดยเฉลี่ยปีละ 15,000 คน ซึ่งยังไม่รวมถึงแหล่งการจ้างงานที่เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนในอีก 10 จังหวัด ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะมีโอกาสได้รับการจ้างงานที่สูงขึ้น

/อย่างไรก็ตาม...

อย่างไรก็ตามรูปแบบการทำงานของเยาวชนในอนาคตจะแตกต่างจากรูปแบบการทำงานในปัจจุบันอย่างมาก เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยทั้งทางด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี เช่น สังคมออนไลน์ ที่ทำให้อุปสงค์ (คนที่ต้องการว่าจ้าง) กับอุปทาน (คนที่ต้องการทำงาน) มาเจอกันง่ายขึ้น โดยมีแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นตัวกลาง อีกทั้งยังมีแนวคิดเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (sharing economy) ที่เริ่มเข้ามามีบทบาท โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ การนำของที่มีอยู่มาแบ่งให้คนอื่นใช้งาน แนวคิดนี้ทำให้เกิดงานและช่องทางหารายได้ใหม่ ๆ เช่น Grab และ Uber ที่เราคุ่นเคยกันดี สร้างโอกาสหารายได้กับคนที่มารถด้วยการนำออกมาให้บริการรับส่ง กลายเป็นช่องทางหาเงินใหม่ ๆ โดยไม่ยึดติดกับการทำงานนั่งโต๊ะแบบเดิม และที่สำคัญคือ ไลฟ์สไตล์ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ต้องการมีอิสระทั้งในการตัดสินใจเรื่องงานและการบริหารเวลาในชีวิตด้วยปัจจัยดังกล่าว ทำให้เยาวชนหันมาทำงาน ในลักษณะงานครั้งคราวหรืองานที่รับจ้างจบเป็นครั้ง ๆ ไปหรือที่เรียกว่า Gig Economy มากขึ้น แต่ก็มีประเด็นที่น่าเป็นห่วงสำหรับการทำงานรูปแบบใหม่คือ การคุ้มครองแรงงาน และการพัฒนาทักษะของแรงงานกลุ่มดังกล่าว ซึ่งรัฐบาลจะต้องปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการทำงานในรูปแบบดังกล่าว นอกจากนี้การที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งจะเปลี่ยนจากเศรษฐกิจแบบ “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้า “เชิงนวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เปลี่ยนจากเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่เกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและใช้เทคโนโลยี Smart Farming เปลี่ยนจาก SMEs แบบเดิมไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง และเปลี่ยนจากรูปแบบบริการแบบเดิมซึ่งมีมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่การบริการที่มีมูลค่าสูง ดังนั้นความต้องการตลาดแรงงานสำหรับเยาวชนในอนาคตจึงต้องการเยาวชนที่มีความรู้และทักษะสูง สามารถทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติ (automation) และปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence : AI) ที่จะเกิดขึ้นพร้อมกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) ที่รัฐบาลมุ่งเน้นจะพัฒนาเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้ประเทศก้าวพ้นประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

ดังนั้นเยาวชนควรเตรียมความพร้อมสำหรับโลกของการทำงานโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ การคิดสร้างสรรค์ ใส่ใจนวัตกรรม มีวิจรณ์ญาณ แก้ปัญหาเป็น สื่อสารดี เต็มใจร่วมมือ ทักษะที่ 2 คือ ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี คือ การอัพเดททุกข้อมูลข่าวสาร รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ฉลาดในการสื่อสาร และทักษะที่สำคัญทักษะที่ 3 คือ ทักษะชีวิตและอาชีพ ประกอบด้วย มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ ใส่ใจดูแลตัวเอง รู้จัก

/เข้าสู่สังคม...

เข้าสู่สังคม เรียนรู้วัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ และหมั่นหาความรู้รอบด้าน ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เยาวชนคนรุ่นใหม่สามารถปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตและทำงานในยุคที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ทั้งนี้ในส่วนของกระทรวงแรงงาน ได้จัดทำโครงการ “ประชารัฐรวมพลัง สร้างยุวแรงงาน” โดยการส่งเสริมการมีงานทำให้นักเรียน นักศึกษา ในช่วงปิดภาคเรียน หรือช่วงว่างจากการเรียน โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานปี 2561 จำนวน 35,403 คน และในปี 2562 จำนวน 50,000 คน โครงการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังแรงงานของประเทศให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน
พฤษภาคม 2561

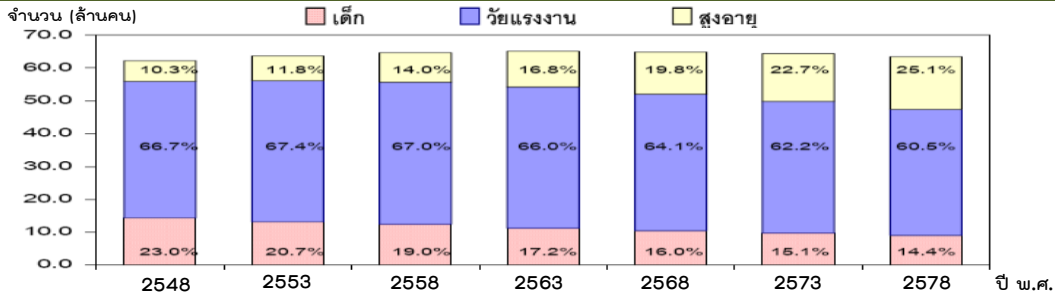

เยาวชนคนรุ่นใหม่กับตลาดแรงงานไทย

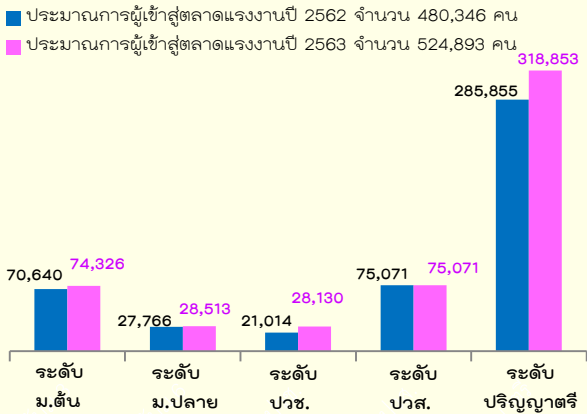
จากข้อมูลการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เกี่ยวกับโครงสร้างประชากรไทยในอนาคต ตั้งแต่ปี 2548-2578 พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะมีจำนวนลดลงต่อเนื่องจาก 14 ล้านคน (ร้อยละ 23 ของประชากรทั้งหมด) เหลือ 9 ล้านคนเศษ (ร้อยละ 14) ส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59) จะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2548-2558 จาก 41 ล้าน (ร้อยละ 66.7) เป็น 43 ล้านคน (ร้อยละ 67.0) หลังจากนั้นจะลดจำนวนลงเหลือ 38 ล้านคน (ร้อยละ 60.5) ในปี 2578 แสดงว่าจำนวนประชากรวัยแรงงานในอนาคตอีก 30 ปีข้างหน้าไม่เปลี่ยนแปลงเลยก็ว่าได้ อย่างไรก็ตามการที่จำนวนประชากรวัยเด็กจะลดลงอย่างมากจะมีผลทำให้จำนวนประชากรในวัยเรียน (อายุ 6-21 ปี) ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 16 ล้านคนในปี 2548 เป็น 11 ล้านคนในปี 2578

จำนวนประชากรปี พ.ศ. 2548 – 2578

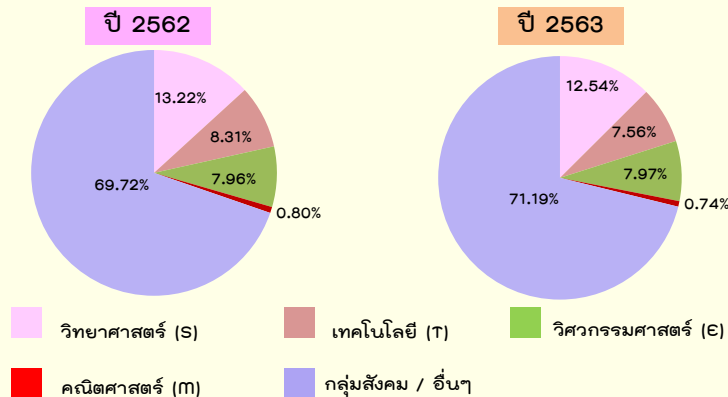

ประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน

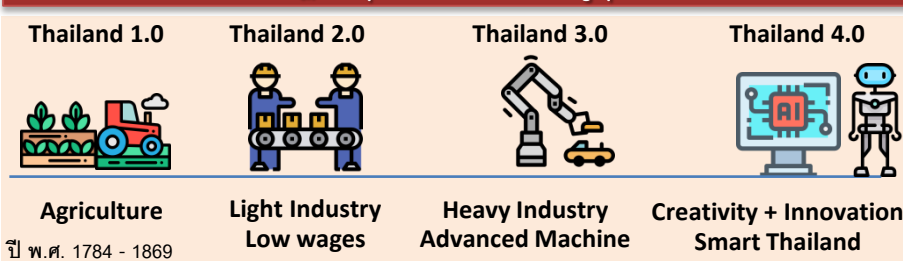
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับปริญญาตรีจำแนกตามสาขา

การปฏิวัติอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0

ทักษะศตวรรษ 21

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

- สื่อสารดี เติมใจร่วมมือ
- คิดสร้างสรรค์ ใส่ใจนวัตกรรม
- แก้ปัญหาเป็น มีวิจารณ์ญาน

ทักษะชีวิตและอาชีพ

- ใส่ใจดูแลตัวเอง มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว
- ริเริ่มสิ่งใหม่ มั่นใจหาความรู้รอบด้าน
- รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ
- รู้จักเข้าสังคม เรียนรู้วัฒนธรรม

ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี

- อัปเดตทุกข้อมูลข่าวสาร
- รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- รู้เท่าทันสื่อ ฉลาดสื่อสาร

ที่มา : กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน

การทำงานรูปแบบใหม่

GIG Economy

